

ZAPISI S KONFERENCE MEDNARODNEGA ZDRUŽENJA ZA PROSTOVOLJNA PRIZADEVANJA V WASHINGTONU

Lansko jesen sem se udeležila sestanka Mednarodnega združenja za prostovoljna prizadevanja, ki je bilo ustanovljeno leta 1979. Povezuje več kot 40 držav vsega sveta v njihovih naporih za razvoj prostovoljnega dela kot načina reševanja številnih problemov in stisk, s katerimi se srečuje človek v današnjem svetu. Združenje ima status svetovalnega organa pri Ekonomskem in socialnem svetu Združenih narodov, izdaja mednarodni bilten in organizira redne konference. Zadnja je bila v Washingtonu, prihodnja pa bo leta 1992 v Parizu. Povabilo na Konferenco sem prejela po posredovanju Francoskega centra za prostovoljne dejavnosti v Parizu. V ta center sem vstopila pred kakimi štirimi leti, bolj po naključju kot načrtno. Tedaj sem bila v Parizu - ne službeno, ampak kot mati sina, ki biva v Parizu, in kot ženska, zaljubljen v Pariz. Privoščila sem si vsakodnevno razkožje kupovanja in podrobnega branja časopisa Le Monde. Našla sem članek, ki je govoril o tem, da se prostovoljstvo v Franciji, tisto, ki ga organizira Francoski center za prostovoljne dejavnosti, vse bolj preusmerja iz karitativne dejavnosti v dejavnost, katere prva gesla so: socialna udeležенost in spreminjanje lastnega socialnega prostora, odkrivanje in opozarjanje na socialne potrebe, hitro odzivanje nanje, neadministrativna pota reševanja problemov, socialna akcija, vzajemna pomoč. Ključne besede so mi zvenele simpatično, pa sem stopila v Center, se seznanila z ljudmi in jim povedala, kako je s prostovoljnimi delom pri nas. Nekaj o tem so tudi objavili v svojem glasilu in povabili so me, naj na konferenci v Washingtonu predstavim naše poglede in delovanje. Tako se je v konferenčni dvorani pojavila tudi jugoslovanska zastava. Skorajda nemogoče se mi zdi v kratkem sestavku prikazati svetovno sceno prostovoljnega dela. Vsebine in načini so v različnih delih sveta različni, odvisni od socialnih, kulturalnih, etničnih, verskih dejavnikov, od tradicije in od sedanje razvojne faze in ekonomske situacije. Pa vendar je nekaj osnovnih skupnih prvin: pomagati ljudem, da bi boljše živeli, vzajemna pomoč, iniciativa, samoorganizacija, dejavni pristop skupnosti k socialnim problemom.

V vabilu na konferenco Mednarodnega združenja za prostovoljna prizadevanja - LIVE 1988 - piše, da je Mednarodna konferenca namenjena:

- posameznikom, ki vodijo projekte prostovoljnih dejavnosti v svojih državah
- organizacijam, ki vključujejo v svoje delovanje prostovoljce ali delujejo v smeri razvijanja prostovoljstva
- državnim funkcionarjem, ki so zainteresirani za razvoj nevladnih prostovoljskih organizacij
- predstavnikom poslovnega sveta, ki so zainteresirani za vzpodbujanje svojih uslužbencev in delavcev v vključevanju v prostovoljne dejavnosti v okviru podjetja ali lokalne skupnosti.

Da organizirano prostovoljno delo nikakor ni le dogajanje, ki ima zgolj značaj človekoljubnosti, priča program, ki je segal od problemskih situacij, na katere se odziva prostovoljno delo (staranje, varstvo in zaščita otrok, aids, krizne situacije, ekološka kriza in druge), preko organizacijskih in pravnih vprašanj, do vprašanj, ki opredeljujejo odnos med ekonomskim razvojem države, problemom zaposlovanja in prostovoljnim delom ter do vprašanj, ki zadevajo interes podjetij in poslovnega sveta za prostovoljno delo. Glavni govorci na konferenci so bili funkcionarji prostovoljskih organizacij, predstavniki poslovnega sveta in najvišji vladni predstavniki. Prostovoljna dejavnost je bila predstavljena kot obetajoča razvojna alternativa. Današnje pojmovanje in stanje na področju prostovoljnega dela je možno razbrati iz osnutka LISTINE PROSTOVOLJSTVA TER ODGOVORNOSTI IN PRAVIC PROSTOVOLJCEV. Listino so sprejeli udeleženci konference "LIVE 1988", v Washingtonu, DC, ZDA, septembra 1988.

Prostovoljno delo izboljšuje svet in je pomembna vrednota vseh družb. Povečuje človeške potenciale in bogati družbe z aktiviranjem človeških virov. Vzajemno dajanje, vzpodbujanje k socialni odgovornosti in razvijanje človeške solidarnosti so tradicija človeške družbe. Prostovoljno je izraz naše ljubezni, naše skrbi in zavzetosti za drugega in okolje v katerem živimo.

1. Opredelitev. Prostovoljno delo je delovanje, ki služi družbi, in temelji na svobodni izbiri.

2. Osnovna načela prostovoljstva. Prostovoljno delo je dostopno vsem in ne le posebnim skupinam. Prostovoljci:

- upoštevajo in spoštujejo dostojanstvo drugih;
- pomagajo soljudem, često s skupnimi prizadevanji;
- prispevajo k izboljšanju pogojev in kvalitete življenja posameznikov in skupnosti;
- odkrivajo potrebe in vzpodbujajo skupnost, da se zavzema za reševanje problemov;
- vzpodbujajo socialno odgovornost in razvijajo družinsko, skupnostno in mednarodno solidarnost;
- se lahko osebnostno razvijajo, postajajo bolj samostojni, pridobivajo nove veščine in povečujejo svoje sposobnosti prispevati k lastni skupnosti.

3. Odgovornosti prostovoljcev. Posamezniki ali skupine, neformalne ali formalno organizirane, morajo sprejeti odgo-

vernosti:

- izvršiti skupno določene naloge
- biti lojalen
- varovati podatke, ki so jim bili zaupani pri njihovi prostovoljni dejavnosti
- se udeležiti izobraževanja, če se to zahteva
- spoštovati posebnost posameznikov in skupin ter njihove kulture
- razvijati prostovoljstvo

4. **Pravice prostovoljcev.** Tisti, ki vzpodbujajo prostovoljne napore, morajo prevzeti odgovornosti do prostovoljcev kot so:

- ustrezno vodenje in podpora prostovoljcem pri doseganju dogovorjenega cilja
- zagotoviti izobraževanje, če je to potrebno
- zavarovati prostovoljce pred nevarnostmi
- zagotoviti povračilo stroškov povezanih z dejavnostjo, če je to potrebno
- spoštovati in upoštevati prostovoljno delovanje tudi pri zaposlovanju in poklicnih možnostih prostovoljcev.

Na konferenci sem imela priložnost spoznati razvejanost, mnogoplastnost in številne razsežnosti prostovoljnega dela v ZDA. Ko govorijo Američani o svojih prostovoljnih prizadevanjih, izpostavljajo njihovo zgodovinsko tradicijo. Kot najbolj bistvene označevalce duha prostovoljnih prizadevanj v današnjem času, pa uporabljajo predvsem besede razvoj, iniciativnost.

Bila sem presenečena nad velikim zanimanjem podjetij za vključevanje svojih delavcev in uslužbencev v prostovoljne dejavnosti. O tem so na konferenci veliko govorili. V posebnem gradivu so predstavili položaj prostovoljstva v podjetjih ZDA. Številna podjetja se zavzemajo za razvijanje prostovoljnih dejavnosti. Program spodbujanja prostovoljnega dela je zanje "sleherni organizirani ali formalizirani mehanizem, ki ga uporablja podjetje za vzpodbujanje in pomoč zaposlenim, ki se vključujejo kot posamezniki v različne prostovoljne dejavnosti". V posebni publikaciji, ki jo je izdal Gallupov inštitut s podatki za leto 1987, najdemo te informacije:

----- Prostovoljci v ZDA -----

- 89 milijonov ljudi
- 48% odraslih - skoraj eden od dveh Američanov
- 51% žensk, 47% moških
- ocenjena vrednost dela: 110 biljonov dolarjev
- 62% delno zaposlenih
- 49% polno zaposlenih
- 44% nezaposlenih

Sledi seznam velikih ameriških podjetij, ki si prizadevajo za razvijanje prostovoljnega dela in organizacijskih

struktur, ki opravljajo razvojno delo na področju prostovoljnih dejavnosti.

Posebno poglavje obravnava vprašanje, zakaj se podjetja zavzemajo za razvoj prostovoljnega dela. To vprašanje se mi zdi posebej zanimivo in, če povzamem iz gradiva, ki mi je na voljo, bi bil odgovor takšen: z vzpodbujanjem prostovoljnih dejavnosti velika podjetja omogočajo svojim uslužbencem in delavcem bolj razgibano življenje, vključevanje v socialne aktivnosti, skratka, v nekem smislu povečujejo bogastvo in kvaliteto življenja svojih delavcev, obenem pa je to tudi eden od načinov večanja lojalnosti delavcev do podjetja. Vodilni ljudje v podjetjih vidijo v razvijanju prostovoljnega dela dobre možnosti za izboljševanje razmer v svojem okolju (občini, lokalni skupnosti). Sodelovanje v projektih prostovoljnega dela je tudi način izobraževanja ljudi in večanja njihovih sposobnosti in veščin. Poudarjajo, da je to zlasti pomembno za zaposlene, ki prihajajo pri svojem poklicnem delu v stik z ljudmi. Skozi projekte prostovoljnega dela pridobivajo ljudje nova znanja, razvijajo in uporabljajo lahko svoje talente in sposobnosti, ki ne pridejo do izraza na samem delovnem mestu. Prostovoljno delo namreč nudi nove in drugačne priložnosti. Vse to prispeva k večjemu zadovoljstvu in razvoju osebnosti. Udeležba v različnih prostovoljnih dejavnostih je protiutež monotoni plačanega dela. Omogoča srečanja in povezovanje z drugimi ljudmi. V štiridesetih do petdesetih odstotkih podjetij, ki imajo vgrajene posebne mehanizme za razvijanje prostovoljnega dela, je opaziti tudi porast produktivnosti, delovne morale in socialne odgovornosti. Torej podjetjem nikakor ne gre zgolj za odvajanje denarja v dejavnost, ki prinaša davčne olajšave, ampak za krajše in učinkovitejše poti k reševanju mnogih problemov, za razvoj demokracije, za dejavno udeležnost v družbenih dogajanjih.

Organizatorji prostovoljnega dela v ZDA so predvsem centri za prostovoljno delo. To so posredniki med ljudmi, pripravljenimi opravljati prostovoljno delo, in posamezniki ali ustanovami, ki bi želeli pomoč ali sodelovanje prostovoljcev. Centri za prostovoljno delo oglašajo možnosti prostovoljnega sodelovanja, vabijo, skrbijo za informiranost in vzpodbujanje javnosti, zbirajo imena in druge podatke prostovoljcev, jih usmerjajo na njihova "delovna mesta", organizirajo tečaje izobraževanja prostovoljcev in tečaje izobraževanja organizatorjev prostovoljnega dela, delujejo kot informacijski centri, v katerih je možno dobiti podatke o akcijah prostovoljnega dela na nekem področju, na primer pri delu z bolnimi otroki ali bivšimi zaporniki. Zanimiva je primerjalna analiza profila prostovoljcev in neprostovoljcev.

Prostovoljci in neprostovoljci so si zelo podobni glede na spol, starost, zakonski stan, višino letnega dohodka, prisotnost otrok pod 15 let v družini in geografsko področje na katerem živijo. Razlike pa so glede ravni izobrazbe in zaposlitvenega statusa; več prostovoljcev je med višje izobraženimi in premožnejšimi, vendar razlike niso prav velike.

Na katerih področjih ljudje delujejo prostovoljno? Največ prostovoljcev deluje v okviru verskih organizacij (64%), v okviru izobraževalnih dejavnosti (44%) in v okviru mladinskih organizacij (41%). Raziskava kaže, da so ljudje, ki opravljajo prostovoljno delo pogosto vključeni v več prostovoljnih dejavnosti. Glede na število sodelujočih, je vrstni red področij prostovoljnega dela takšen:

1. verske organizacije
2. izobraževanje
3. zdravstvena nega
4. mladinske organizacije
5. civilne pravice
6. beda in lakota
7. preprečevanje bolezni
8. kultura
9. politika
10. prevencija kriminala
11. človekove pravice ali advokatura
12. človeško ravnanje z živalmi
13. zasvojenost z drogami ali alkoholom
14. opismenjevanje
15. krizne intervencije
16. pomoč ob katastrofah

Zakaj se ljudje odločajo za prostovoljno delo? Velika večina prostovoljcev deluje, ker želijo pomagati drugim in ker jim delo nudi zadovoljstvo. Odgovori na vprašanje se zvrstijo takole:

- želim pomagati drugim, najdem zadovoljstvo v delu
- specifično delo ali problem me zanima
- čutim dolžnost, da delujem kot prostovoljec
- znanec me je zaprosil naj se vključim
- imam dovolj prostega časa na voljo
- da bi spoznal nove prijatelje
- da bi pridobil izkušnje, ki mi bodo služile pri delu
- moj delodajalec me vzpodbuja k vključevanju v prostovoljno delo
- je pogoj za članstvo v organizaciji ali za akademsko mesto
- zaradi materialnih ugodnosti kot so: dodatne karte za promet, malice ali vabila.

Zakaj se ljudje ne vključujejo v prostovoljne dejavnosti? Glavni razlog, ki ga navajajo, je pomanjkanje časa (79%) in skrb, da ne bi bili sposobni zadostiti zahtevam dela (40%). Vrstni red odgovorov glede na pogostnost:

- premalo časa, preveč obveznosti
- morda ne bi bil sposoben zadostiti zahtevam dela
- zdravstvene težave, fizično nesposoben
- brez interesa za prostovoljno delo
- vlada bi morala poskrbeti za ustrezne službe pomoči ljudem

- ne vem, kako naj se vključim
- starost: prestar ali premlad
- ima pomisleke glede legalnega statusa prostovoljnega dela
- nima potrebnih znanj
- ljudje bi morali biti plačani za svoje delo
- povezano s prevelikimi stroški

Kaj bi vzpodbudilo prostovoljce, da bi se vključili v prostovoljno delo? Kratkotrajne zadolžitve bi najbolj pritegnile ljudi k prostovoljnemu delu. Druga vzpodbuda bi bila možnost opravljanja dela s prijateljem ali v skupini. Vrstni red odgovorov na vprašanje je:

- kratkotrajno sodelovanje
- opravljanje dela s prijateljem ali v skupini
- priprava, izobraževanje
- vključenost lastne družine v prostovoljno dejavnost
- nizki stroški za varstvo otrok
- priznanje delodajalca
- možnost prevoza do mesta dejavnosti in nazaj
- povračilo stroškov
- drobne materialne koristi

Organizacije, ki se ukvarjajo s prostovoljnim delom bi morale pri razvijanju programov prostovoljnega dela upoštevati potrebe in želje potencialnih prostovoljnih sodelavcev.

Kako pomembna je vzpodbujevalna vloga delodajalca za vključevanje v prostovoljno delo? Ena od petih zaposlenih anketiranih oseb izjavlja, da jo delodajalec vzpodbuja k prostovoljnim dejavnostim.

Med zaposlenimi anketiranimi osebami, se 60 odstotkov tistih, ki jih delodajalci vzpodbujajo k prostovoljnemu delu, dejansko vključi vanj, ostali pa ne. Med zaposlenimi anketiranimi osebami, ki jih delodajalci ne vzpodbujajo k prostovoljnemu delu, jih 39 odstotkov deluje v prostovoljnih dejavnostih, ostali pa ne.

Ti podatki očitno kažejo na vlogo delovne organizacije in podjetij pri vključevanju ljudi v prostovoljne dejavnosti.

O tem, kako razvejane so možnosti prostovoljnega delovanja in kako prisotne so v različnih človeških dejavnostih, priča zloženka Ameriškega centra za prostovoljno delo v Arlingtonu, ki ponuja zainteresiranim možnosti vključevanja v naslednje dejavnosti:

DRŽAVLJANSKA VPRAŠANJA, DRŽAVLJANSKE PRAVICE,
PROGRAMI LOKALNIH SKUPNOSTI:

- izboljšanje komunikacij med verskimi, rasnimi in etničnimi skupinami z različnimi oblikami skupinskega dela kot so delavnice, sestanki, konference,

senzitivni treningi

- doseči tiste, ki se ne poslužujejo razpoložljivih možnosti v skupnosti
- posredovanje informacij in usmerjanje
- opravljanje administrativnih funkcij v različnih odborih
- prispevanje svojega znanja za delovanje in vodenje odborov in komitejev
- opravljanje organizacijskih funkcij v različnih odborih
- sodelovanje v centrih za mladostnike ali centrih za starejše občane
- izkazovanje družinske gostoljubnosti gostom iz tujine
- predlogi za politiko, za spremembo zakonodaje
- podpiranje šole pri njenih prizadevanjih za desegregacijo
- pomoč starejšim, revnim in tujcem pri izpolnjevanju formularjev za davke in drugih formularjev
- registriranje volivcev

SERVISI PORABNIKOV

- finančno svetovanje tistim, ki želijo takšno pomoč
- učenje ljudi kako največ dobijo za svoj denar
- izobraževanje porabnikov glede kreditov in odplačevanja
- pomoč in usmerjanje nezadovoljnih porabnikov, ki se želijo pritožiti s pomočjo telefonske službe "akcijske linije"
- pomoč pri pravnih raziskavah na področju vprašanj pravic porabnikov
- organizacija kupovalnih skupin in zadrug
- izvajanje anket javnega mnenja

OKOLJE

- borba proti širjenju onesnaževanja zraka, vode, odlaganja škodljivih odpadkov in smeti, zvočnega onesnaževanja
- obnova in ozdravljenje pokrajine, zraka, vode in drugih prvin fizičnega okolja, ki so danes ogrožene
- širjenje znanja in načel vzdrževanja in ustvarjanja naravnega življenja in čistega okolja
- izboljševanje urabenga okolja in lepšanje dežele
- ustvarjanje igrišč in parkov
- čiščenje poti od smeti
- postavljanje zelenic in vrtov v lokalni skupnosti

IZOBRAŽEVANJE

- delovanje kot učiteljev pomočnik v razredu
- nadzorovanje in pomoč otrokom pri učenju
- sodelovanje v programih vračanja otrok, ki so zapustili šolo, nazaj v šolo
- preoblikovanje šolskih programov s skupnimi priza-

- devanji šolskega odbora
- prispevanje svojih znanj in izkušenj pri delu s s posebno nadarjenimi otroci
- prinašanje knjig otrokom, ki želijo brati
- individualna pomoč pri opismenjevanju odraslih nepismenih
- sodelovanje v programih posebnega šolanja
- udeležba v predšolskih programih, namenjenih izenačevanju socialno povzročenih razlik v znanju
- učenje angleščine kot drugega jezika za emigrante
- ustanavljanje knjižnic in delovanja v njih, izvajanje praviljnih ur
- širjenje kulturnega horizonta šolskim otrokom s seznanjanjem otrok z umetnostjo, glasbo, gledališčem, muzeji, razstavami
- učenje Braillove pisave ali snemanje na kasete knjig in učnih lekcij za slepe
- pomoč otrokom v zavodih pri učenju
- poučevanje akademskih in strokovnih predmetov na "svobodnih univerzah", v sobotnih šolah in drugih izrednih šolah

ZAPOSLOVANJE

- svetovanje mladim in nezaposlenim glede poklicne usmeritve, možnosti za delo in iskanje dela
- prizadevanja za enake možnosti zaposlovanja
- udeležba v študijskih programih, ki omogočajo pre-kvalifikacijo; iskanje stalnih ali začasnih služb za nezaposlene
- posredovanje poslovnih, tehničnih in finančnih informacij ustanovam in podjetjem, ki so v težavah
- razvijanje možnosti za poletno delo mladih
- pomoč prizadetim osebam pri razvijanju znanj in veščin z njihovo udeleženoostjo v prostovoljnem delu
- prizadevanja, da se vključi v formular, katerega izpolnjuje kandidat za delovno mesto, tudi rubrika "Prostovoljno delo, ki da je opravljal".

ZDRAVJE IN DUŠEVNO ZDRAVJE

- delo v kriznih centrih za posilstva
- delo v bolnišnicah in klinikah
- sodelovanje v terapevtskem delu pri osebah s čustvenimi motnjami, alkoholizmom, zasvojenostjo od drog
- zdravstveno vzgojno delovanje za javnost, za mlade, za ostarele, na področju preprečevanja bolezni, zasvojenosti in drugih psihosocialnih motenj
- vključevanje v prizadevanja za načrtovanje družine
- oskrba s informacijami in podpora družinam bolnih, handikepiranih duševno prizadetih oseb
- preprečevanje samomorilnih poskusov, delovanje na vročih linijah v kriznih centrih
- udeležba v programih za preprečevanje nezgod,

programih krvnih bank, programih testiranja vida in sluha

- pomoč nekdanjim psihiatričnim pacientom, ki sedaj živijo s skupnosti
- pomoč pri negi otrok v ustanovah in na domovih, delovanje v programih za nosečnice in bodoče očete
- advokaturno delovanje za duševno zaostale ali duševno bolne
- svetovalno delo z mladimi in odraslimi v programih za pomoč zasvojenim od drog in alkohola
- sodelovanje v programih za zaščito trpinčenih žena in otrok in za žrtve spolne zlorabe

BIVALIŠČE

- izboljševanje obstoječih stanovanjskih stavb v lastnem okolju
- razvijanje neprofitnih programov za gradnjo novih stanovanj ali obnovo starih stanovanj
- udeležba v problemih izseljevanja ali preseljevanja
- pomoč novonaseljenim družinam pri njihovih problemih
- proučevanje kršitev najemniške zakonodaje in izpostavljanje teh kršitev pred sodiščem
- vzpodbujanje dobrososedskih odnosov
- svetovanje ljudem, ki se naselijo v nove hiše, glede vzdrževanja hiše, zavarovanja, razporejanja stroškov, hipotek
- pomoč pri nastanjanju brezdomcev

ZAKONSKE PRAVICE, PREPREČEVANJE KRIMINALA

- sodelovanje v programih za preprečevanje prestopništva mladoletnikov
- sodelovanje v dejavnostih sodišča, zlasti delovanja ob osebah z izrečenim strožjim nadzorom
- prevzemanje in vodenje primerov, delovanje v prijateljskem odnosu ali vzgojnem odnosu
- seznanjanje otrok in mladostnikov v šoli in zunaj šole z zakonodajo
- izboljšanje odnosov med policijo in lokalno skupnostjo
- prijateljski obiski zapornikom, mladim in starim, moškim in ženskam, v času prestajanja zaporne kazni in po povratku v skupnost
- skrb za delovanje sodišča - da zbere ustrezne informacije in deluje ažurno
- pomoč policiji pri izvrševanju njenih nalog
- iskanje služb in stanovanj za nekdanje obsojence in pomoč v obdobju prilagajanja na normalno življenje zunaj zapora
- vodenje svetovalnih sestankov za zapornike
- zastavljanje in razvijanje programov ter sodelovanje v prostovoljnih programih v ustanovah za mlade prestopnike
- razvijanje programov, ki spremljajo socialna doga-

- pomoč pri skupnosti
- pomoč žrtvam kriminalnih dejanj in nasilja

PREHRANA

- vzgoja za zdravo prehrano: prehrabene potrebe, kaj kupiti, kako pripraviti hrano z majhnimi finančnimi izdatki
- pomoč pri šolskih prehrabnih programih - svetovalna ali delovna pomoč
- delo v prehrabnih bankah ali skladiščih
- oskrbovanje s prehrano starih in bolnih ljudi, ki bi brez te pomoči morali bivati v zavodih
- zbiranje odvečne hrane iz trgovin, restavracij in drugih podjetij, ki imajo opravka s hrano
- sodelovanje pri pripravi hrane za revne

SLUŽBA PSIHOLOŠKE POMOČI

- prevzemanje vloge "starejše sestre" ali "starejšega brata" v življenju otrok, ki potrebujejo nek dodaten odnos z odraslim
- druženje z osebami, ki ne morejo zapustiti svojega bivališča: ostarelimi, zaporniki, otroci v bolnišnici
- vključevanje v programe pomoči staršem-samohranilcem
- sodelovanje v programih dnevnega varstva otrok
- posredovanje gospodinjskih in drugih za vsakdanje življenje potrebnih veščin neizkušeni
- svetovanje po telefonu za posameznike in skupine
- pomoč pri šolskih problemih, pri starševskih problemih
- pomirjanje starejših, na posteljo vezanih oseb, z vsakodnevnimi telefonskimi klici
- pomoč imigrantom, tujcem, nenavajenim na novo kulturo
- preprečevanje zanemarjanja otrok in trpinčenja otrok
- psihosocialna pomoč staršem invalidnih, duševno prizadetih ali drugače handikepiranih otrok in mladostnikov

PROSTOČASNE DEJAVNOSTI

- organiziranje igralnih dejavnosti in igralnih prostorov v prenaseljenih soseskah
- organizacija in vodenje športnega tima, učenje športnih veščin, taborjenje
- vodenje izraznih, kreativnih, rokodelskih umetniških dejavnosti - glasbe, plesa, gledališke igre
- prirejanje zabav za otroke ali ostarele
- omogočanje preživljanja počitnic duševno prizadetim ali telesno prizadetim in revnim
- vzpodbujanje in sodelovanje pri izgradnji plavalnih

- bazenov v krajevni skupnosti, poučevanje plavanja in reševanja živiljenja
- sodelovanje v raznih klubih in prizadevanja za ustvarjanje klubov v krajevni skupnosti

PREVOZ

- prevažanje tistih, ki si ne morejo sami zagotoviti lastnega prevoza, zaradi pomanjkanja denarja, zaradi bolezni, zaradi starosti ali zaradi telesne prizadetosti
- prizadevanja za izboljšanje javnega prevoza
- zbiranje denarja za uvedbo minibusa za starejše občane
- delovanje v akcijah za uporabo avtomobilskega pasu in varnega načina prevažanja otrok.

Katalogi ponujajo številne knjige, brošure in druge publikacije o prostovoljnih dejavnostih. Naštejem naj le nekaj naslovov iz ameriškega kataloga Branje o prostovoljstvu, katerega izdaja Ameriški nacionalni center za prostovoljne dejavnosti:

- Prostovoljci, kako jih najti, kako jih obdržati
- Marketinški čudež za prostovoljske programe
- Sto in ena ideja za programe prostovoljnih dejavnosti
- Učinkovito vodenje prostovoljskih programov
- Kako preživeti kot organizator programa prostovoljnega dela
- Učinkovite prostovoljske organizacije
- Kako razviti odbor prostovoljne dejavnosti
- Prostovoljstvo in nezaposlenost
- Prostovoljstvo in delovne organizacije
- Kako se prostovoljni sektor lahko povezuje s podjetji
- Kako pridobivati sredstva
- Solidarnostno vedenje Američanov
- Kako sestavljati lepake, vabila, časopise
- Kako koristiti sredstva javnega obveščanja
- Vprašanja zavarovanja prostovoljnih delavcev
- Prostovoljne dejavnosti in cerkev
- Kako motivirati prostovoljce
- Stres vodilnih delavcev
- Odnos med prostovoljnimi delom in sindikatom
- Emocionalna prva pomoč - priročnik za prostovoljce
- Imeti dober namen še ne zadošča
- Kako pomagati ljudem pri opravljanju prostovoljnega dela
- Otroci so zato tu, da bi jih imeli radi: vključevanje prostovoljcev v terapijo in prevencijo trpinčenja in zanemarjanja otrok
- Kako koordinirati delovanje prostovoljcev v okviru šole
- Vključevanje prostovoljcev v bolnišnicah
- Vključevanje prostovoljcev pri delu z duševno prizadetimi osebami
- Vsakdo lahko komu pomaga - kot prostovoljec

- Biti prostovoljec
- Vaša stališča in vi

Za konec naj še omenim, da imajo mnoge višje in visoke šole v ZDA posebne oddelke za študij, ki usposablja študente za organizacijo prostovoljnega dela.

dr. Anica Kos

**POROČILO O SKUPINSKEM DELU Z OTROKI IN MLADOSTNIKI S TEŽAVAMI
V ODRASČANJU NA CENTRU ZA SOCIALNO DELO PIRAN V ŠOLSKEM LETU
1988/89**

Tudi v letošnjem letu sem kot zunanja sodelavka spremljala delo rednih skupin, ki jih v sklopu Centra za socialno delo vodijo specialni pedagog tov. Miha Rotar in njegovi sodelavci. V tem letu je uspelo to delo celo razširiti, saj sta se vključila dva nova sodelvca. Tako so v tem obdobju vodili skupine: dva strokovna delavca Centra za socialno delo Piran in sicer tov. Rotar (ki je deloval tudi kot organizacijski vodja vse dejavnosti) ter tov. Majda Golja, psihologinja CSD Piran. Skupaj sta vodila prvič začeto skupinsko delo s starši otrok, ki so v skupine vključeni že več let. Iz dejstva, da je večina vključenih staršev, zlasti mater, redno obiskovala skupine, in iz njihovih neposrednih izjav na srečanjih, lahko upravičeno sklepamo, da je bila uvedba takega načina dela resnično potrebna tudi za starše.

Ze dolgo vemo, da je psihosocialno delo mnogo bolj učinkovito, če zajamemo celotno družino, ne le posameznega člana. Na ta način namreč globlje posežemo v strukturno dinamiko medsebojnih odnosov, pospešimo rast in omogočimo hitrejše spremembe tako v komunikaciji med družinskimi člani kot tudi zmožnost njihovega vzajemnega odpiranja pa tudi odpiranja v zunanje okolje. Oba vodja, terapevta v skupini, sta na našem strokovnem srečanju poročala o tem, kako poteka skupinsko dogajanje, kaj povedo starši o svojem počutju, kako doživljajo svoje otroke in kako doživljajo dejstvo, da so njihovi otroci vključeni v te, za nekatere morda še vedno nekoliko neobičajne skupine. Poročala sta tudi o vsebini teh srečanj in o sodelovanju staršev. Vsak začetek je težak in tako je bilo verjetno sprva tudi zelo zahtevno motivirati starše z avključitev v to skupino. Prepričana pa sem, da se vloženo delo in trud lahko kaj kmalu bogato obrestujejo in zato menim, da kljub obilici drugega dela velja s skupino staršev nadaljevati tudi v prihodnje.

V podoben okvir sodi tudi skupen zaključek skupinskega dela v letu 1989. V mislih imam izlet na Snežnik, kjer so otroci skupaj s starši in vodji skupin doživeli, da gre pri vsem tem za sodelovanje med domom, skupinami in njimi samimi. Poleg tega, da je bila to nekakšna učna situacija, da so